

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 50 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako začene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIV.

V Ljubljani, 14. prosinea 1881.

List 2.

Trojna božja pot s svetimi stopnjicami na Kranjskem.

(Dalje.)

Znotraj je cerkev kaj lepo obokana, dokaj prostorna in svetla. Ima pa tri altarje. Veliki leseni, za priprostega človeka oči kaj vabljev, ker je obilno pozlačen, stoji v nekoliko nižjem prezbiteriji in posvečen sv. Joštu, čegar leseni kip stoji v tronu.

Nad tabernakelnom je napis:

CoenaCVLVM granDe.

To se pravi: „Velika obednica“, in ob enem kaže letno številko 1760.

Veliki oltar je bil privilegiran za vsak ponedeljek in za osmino vérnih duš, privilegij pa, ki je še na pergamentu ohranjen, je že potékel. *) — Na stropu slike predstavljajo nekoliko iz življenja blažene Device Marije in sv. Jošta.

Nad obokom, kjer se prezbiterij neha, se bere ta-le z rudečimi in črnimi čerkami barvani latinski napis:

QVIsqVIs nVMen hIC eXoraerIt
preCes per assIDVas;
hVIC IVDóCVs IMPetrablT,
qVas eXoptat gratlas.

Kdor Boga bo tukaj prosil
V terdni zaupljivosti,
Njemu bode Jošt zadobil
Doželene milosti.

Letnica perve in druge verstice, kakor tudi tretje in četerte skup, znaša vselej 1735. Kitica je tako umetno sestavljena, da ima perve dve verstici, kakor zadnji dve za-se enoliko in ravno iste čerke, ki pomenijo številke.

*) Opomba. Iztekli privilegiji se lahko obnové, čisto novi se lahko dobé za ktero koli cerkev. Ravno zdaj n. pr. sta dobila čč. gg. župnika Kovorski in Smledniški privilegije za svoje cerkve in sicer za veliki oltar ad perpetuum, in vsak za enega stranskega na 5 lét, pa še „privilegium personale“ za duhovna, kjer koli mašuje, po trikrat na teden. To reč oskerbí rad preč. gosp. Dr. Giovanni Čerñič, Super. dei Can. a S. Girolamo a Roma. Ripetta. Vr.

Dva stranska oltarja sta bolj okusna kot veliki, pa že stara. Na moški strani je posvečen sv. Andreju aposteljnu, na ženski pa sv. Ani.

Razun dveh lepih kelihov cerkev zdaj nima posebnih dragocenost.

Kar pa to božjo pot posebno priljubljeno dela, so svete stopnjice (svete stenge), ki so prizidane k čelu cerkve in turno tako, da so presnje velike vrata zdaj v cerkvi ter peljejo v kapelico nad ss. stopnjicami.

O teh in sploh o ss. stopnicah najde se več zapisanega v starem rokopisu, ki se zdaj hrani v arhivu sv. Jošta in ktereга mi je v pregled dal č. g. Fr. Tavčar, sedanji ondodni duhovni pastir. Sošitek obsega 18 listov v osmérki na debelem popirji z dokaj razločno pisavo. Prestavim pa v opombi ves naslov in obseg *), ker je kolikor toliko zanimiv za prihodnjega literarnega zgodovinarja in slovenskega jezikoslovca sploh. V slovenščini menda ni bil še natisnjen, kajti „Safarik's Geschichte der südslawischen Literatur, herausgegeben von J. Jireček, Prag 1864“ pod oddelkom VIII. Theologie, nikjer ne imenuje te knjižice, dasiravno je marljivi

*) Ta guiflana Poti prut nebefam, to je, te na temu Hribu sv. Joshta na gorenskim na nou gorpostavlene S. Stenge is enim kratkim poduzhenjam od teh prvih S. Stengi u Rimu, katire so ble is Jerusalema preuefene, inu na verh drugih krajih pofacmane, inu gorpoftaulene, is nekaterim sraupostaulenim ubudam teh Andoht k vezhimu Refhirjenu, inu k verhi zhasti te vifoke s. skriunost grenkiga terplenja Jezufa Christufa. Skupi postaulenu, inu is perpuštenjam teh Napreipustaulenih u droki danu.

V Lublani per Adam Fridrih Reichhard. 1754.

Iz obsega: Predgovar na te ondohtluve Romarje k' tem S. Stengam.

To pervu Samerkuaine. Od S engi u hifhi Pilatufsa u Jerufalem. — To drugu. . . (II.) Od sazhetka teh S. Stengi u Rimu. — III. Od te na vezh krajih reberjene zhasti teh S. Stengi. — IV. Od teh nougorpoftaulenih S. Stengi na temu Hribu s. Joshta na gorenskim. — V. Od faderfhaina, koku se ima po teh S. Stengah na hribu sv. Joshta is nuzam bodit. — VI. Od odpustika, katir je na teh S. Stengah sadobit. — Kratku Samerkvaine teh Svetin, al Svetosti, katire se tuki na Stengah pozhastiti najdejo. — Molitve pred, u, inu po objiskainu S. Stengi. — Litanie od teh S. peti rani — Roshenkranzel k zhasti teh sv. peti rani Christusa Jezufa molti.

Čop vse, karkoli je le mogel dobiti, natančno poznamnjal, kakor beremo od tistih lét (krog 1750) več drugih nabožnih spisov. Ta rokopis je zelo tlačanska prestava cuake nemške knjižice, ki je bila s podobo ss. stopnjic l. 1754 natisnjena v Ljubljani.

Razvidi se iz tega rokopisa, kako so takrat opravljali pobožnost na ss. stopnjicah. Posneto je pa tudi iz njega, kar se najde natisnjeno v knjižici, katero je oskerbel sedanji Šmartinski župnik preč. g. J. Krašovec: „Božja pot k sv. Joštu, ali češenje sv. Jošta v fari sv. Martina pri Kranji na Gorenjskem z ozirom na božjo pot k sv. Joštu na Kumu na Dolenjskem. V Ljubljani 1868. Natisnil J. Blaznik.“ O sv. stopnjicah se tu bere na str. 34: „Pri sv. Joštu so bile sv. štenge *) v letu 1751 postavljene pod papežem Benediktom XIV in Ljubljanskim škofom Ernestom Amadeom grofom Atems. Tem sv. štengam pri sv. Joštu so od Rimskega papeža Benedikta XIV za vsako leto štirikrat popolnoma odpustki podeljeni, ako verni te ss. štenge pobožno s skesanim srcem obiščejo, na njih Kristusovo terpljenje premišlujejo, na papežev namen molijo, in ss. zakramente prejmejo.

Ako kdo več ko štirikrat na leto ss. štenge pri sv. Joštu obišče, zadobi za vsako pot, ako po ss. štengah pobožno svetinje kušuje, zadobi verh tega na vsaki stopnjici še 40 dni odpustka. V vedni spomin in v spričevanje teh odpustkov je nad sv. štengami na železni plošči latinski napis, kateri se v slovensko prestavljen glasi:

„Ss. štenge, s pomočjo dobrotnikov postavljene, s popolnoma odpustki štirikrat na leto, in kolikorkrat **) se obiščejo, z odpustki 100 dni po milosti papeža Benedikta XIV. in od prevzvišenega in prečastitega kneza Ernesta Amadea, po milosti božji in apostolskega sedeža škofa Ljubljanskega, grofa Atems, te dežele milostivega duhovskega Vikšega obdarovane tudi s 40 dnevnim odpustkom na vsaki stopnjici njim, kateri bodo tu svetinje pobožno poljubljivali, po navadni cerkveni šegi.“ Kakor se razvidi iz latinskega kronografika, ki je še na koncu:

atque
soLennisslMe Deo
ConseCratae,

so bile leto potem 1752 slovesno posvečene. Letnico (1751) postavljanja ss. stopnjic pa naznanuje latinski šestomer, ki je na kamnitem tramu nad vratmi vsekan:

QVI sibi Laeta CVpllt, qVI
VVLt fastigla CocLI
sangVinea In sCaLis preMat
hIC Vestigla Chrstl.

Po slovensko bi se to reklo:

Kdor si veselja zeli, kdor hoče priti v nebesa,
Naj obiskuje le-tu Zveličarja stopnje kervave!

Stopnjice so napravljene iz rudečkasto pisanega marmorja in so že zelo izlikane od kolén pobožnih obiskovalcev. Stene so ozališane s slikami iz terpljenja Kristusovega.

Na verhu je kapelica žalostne Matere Božje, kjer se hrani veliko imenitnih svetinj, kakor jih eni stari rokopis našteva. Nekdaj so se tudi o posebnem prazniku slovesno izpostavljale ter smeje poljubljovati, za katero pobožnost se je zadobil lahko 40danski odpustek. Zdaj to ni več v navadi.

*) Beseda „štenge“ je popačena iz „stiege“, toraj se je rabila v tem spisu sploh le beseda: ss. stopnjice, akoravno ljudstvo rajši sliši popačeno besedo „štenge“.

**) V Latinskem: „toties quoties“.

Ta božja pot k sv. Joštu se je nekdaž zelo obiskovala. Za Valvazorja so imeli tu v nedeljo pred sv. Jernejem veliki shod ali „žegnanje“.

Prej imenovana nemška knjižica od leta 1743 poterjuje, kar Valvazor priča, ko piše v 6. poglavju:

„Von der Kirche und Andacht S. Judoci in St. Martins Pfarr“ (O cerkvi in češenju sv. Jošta v Šmartinski fari) — proti sredi, ker bukvice nimajo strani nič zaznamovanih: „Shodi so tukaj tako veliki, da ne samo navadne nedelje in prazniki presegajo skoro največji žegnanja po drugih krajih, temuč tudi ob de'avnih zavoljo mnogih romarjev, tudi iz visokih stanov, se mora večkrat en dopoldan po 20 ss. maš opraviti, kar se v tako majhni, samotni cerkvi mora vendar veliko število imenovati; res, množica pobožnega, tudi iz daljših dežel dohajočega ljudstva je včasih tolika, da pol hriba doli napolnuje.“ Ker je bilo veliko ljudi na priprošnje sv. Jošta uslišanih, zato so radi in z velikim zaupanjem semkaj romali. Stara nemška *) knjižica od te božje poti, na katero se sklicuje prej imenovana slovenska, izdana l. 1760 z dovoljenjem ljubljanskega škofijstva, od l. 1730—1760 našteva 158 prečudnih ozdravljenj in nepričakovanih pomoči v raznih potrebah, o suši, móči, ognju, v nesrečah in boleznih. Gotovo je pa, da dokler ni bila za cesarja Jožefa II božja pot in bratovščina sv. Jošta zaterta, ni zastoj vsako leto po 30 do 40 tisuč vernikov tukaj prejemale ss. zakramente. **) Tako se bere v ondotnih starih zapisnikih, ***) da leta 1743 je bilo 24.706 obhajanih, l. 1752 pa, ko so bile ss. stopnjice že gotove in posvečene, celó 55.400. Ss. maš pa se je imenovana leta opravilo: prvo 1805, drugo 1775.

(Dalje sledi.)

Is ščitljenja *Mavricija Tomana*.

(Dalje.)

VII. Potovanje v Afriko. Razni misijoni ondi.

Z vsemi potrebščinami preskerbljen, a ne tako zdrav šel sem 2. svečana l. 1757 na barko sreduje velikosti, in zapustil sem pri dobrem vetru otok Goa. Na ravno tisti barki bil je z vsó svojo družino tudi gospod Janez Emanvel pl. Mello, ki je bil kot kraljevi namestnik v Mozambik prestavljen. Bila sta še dva avguštinca, dva frančiškana, en usmiljen brat, več kupcev in drugih potpotnikov. . . .

Komaj smo suho zemljo izpred oči zgubili, že me je merzlca začela tresti. Ker pa še od svoje prve bolezni, ki sem jo imel prvo leto prihoda v Indijo, nisem bil popolnoma okreval, sem zdaj móči čisto zgubil, zakaj merzlca je bila vsaki dan hujša. Vedno vgoden veter nas je podil, mere že v tretje, pod ravnikom, in moja velika sreča, da smo v tako kratkem času, namreč že 8. sušca, v Mozambiku na suho šli.

O prihodu smo menjali pozdrave s topovi iz barke z unimi na suhem, in glavar otoka prišel je precej na barko svojega naslednika pozdravit. Omenjena gospoda sta mi po posebni dobroti, oziroma na mojo bolezen, ker merzlca me je ravno tresla, dovolila koj barko zapustiti in se podati v bišo jezuitov. Sobratje so me tukaj prav prijazno sprejeli. Šel sem malo v cerkev, potem pa precej v posteljo. Merzlca je prihajala vedno hujši in začelo se mi je mešati. Očetje bili so zarad tega v

*) Te od l. 1760 pisatelj teh verstic ni imel pri roki, morda je le ponatis z nekterimi dodatki one od l. 1743.

**) Božja pot k sv. Joštu, pg. 19, 20.

***) „Danica“ l. 1880, list 29, 30.

velikem strahu, poklicali so nekega zdravnika, ki mi je tako dobro zdravilo zapisal, da me je merzlica kmalo pustila; vendar pa so moči le počasi zopet prihajale. 5. aprila me je nenadoma kraljevi namestnik k sebi poklical. Hitel sem in našel sem v njegovi hiši skoraj vse portugalske gospode zbrane. Peljali so me v sobo namestnikovo, in tu sem ga našel v postelji ležečega, postelja in tla so bile okervavljene. Ne vedoč, kaj se je tu zgodilo, vprašam gospoda, ali si je morebiti dal puščati? „Ah oče“, mi reče, „bodite tako dobri in spovejte me!“ To sem storil in poživil ga z nebeško popotnico za večnost. Tisto jutro (kakor so pravili) je mislil sam sebe usmertiti, ker dvakrat je s tako močjo v meč, ktereja je bil med steno in stolom privezal, se zletel, da ga je obakrat prebodil. Pravili so, da so razni prestopki kraljevih postav in še več drugih reči mu glavo zmešali in ga k tako strašnemu sklepu pritirali. Prosil me je, naj ga pri bližnji smerti ne zapustim. Ostal sem pri njem, ga tolažil, kolikor je bilo mogoče, in za večera sem ga djal v sv. olje. Še tisto noč okoli 12 je dušo zdihnil.

Lahko si zdaj vsak misli, v kako žalostnem stanu je bila njegova gospa, ki je po tako strašnem potu moža zgubila. Bil je še le 38 lét star in zapustil je tri otroke, enega dečka z 14 leti, ki je že majhno službo opravljal, dve hčeri, eno 11. drugo 9 lét staro. Užaljena vdova je tako malo živela, da si je le komaj življenje ohranila. Prigovarjal sem ji na vso moč, pa vse ni nič pomagalo, ker vedno je tiščala, da je morebiti ona obžalovanja vrednega konca ljubljenega moža po kakošnem djanji se vdeležila. Premalo namreč je nanj pazila, kar bi bila toliko več storiti morala, ker zapazila je že bila, da je zmešan...

24. aprila podal sem se zopet na barko, da pridem enkrat v odločeni misijon pri rekah Senaških. Ta misijon je zelo obširen kraj zemlje, skoraj toliko obseže, kolikor Tirolsko; poglavitna njegova reka je Zambesi. Cesar Monomotapaški je ta okraj Portugalcem prepustil s pogojem, naj mu vsako leto plačajo davek, to je, rudečo baržunasto blazino, lep stol in druge malenkosti. Verh tega še Portugalci vsako leto 15 do 20 vojakov cesarju pošljejo. Vsak vojak, posebno poveljnik, je vesel, če je tje poslan; kajti cesar jih vselej dobro obdaruje, posebno ako črnemu veličanstvu nekaj evropskih ali azijskih priljubljenih malenkost podaré. Cesar ima te vojake za telesno stražo.

Potovanje z Mozambik-a do misijona je zaradi veliko raztresenih majhnih otokov, robov in pešnatih višin zelo nevarno. Za me je bilo pa še to neugodno, ker se me je zopet merzlica lotila, vendar ni bila tako huda, kot prvi pot. Veter nam je bil vedno vgoden in za vso pot potrebovali smo le 12 dni. Bili smo ravno pod 18. stopinjo južne širakosti in blizo suhega, teraj je naša barka s topom znamenje dala, in dobili smo zaželeni odgovor iz terdnjave Tangelane.

Vesolja navadno ni konca ne kraja, kadar popotniki zaželeni zavetnik zagledajo; tukaj pa je ravno nasprotno, ker vhod vanj je zelo nevaren. Je namreč precej plitev in verh tega ima še dva pešnata robova, na katerih se barke lahko ustavijo, obtiče in po močnih in dolgo terpečih valovih razbijejo. Ko smo se mi v zavetnik pripeljali, bila je sicer tako lepa in čista morská voda podobna umazani luži. Ljudje, ki so nas iz terdnjave videli, začeli so za nas moliti, in srečno smo 6. maja l. 1757 mačka v morje vergli. Ko je misijonar in župnik bližnje vasi Kvilimane o mojem prihodu slišal, prišel je berzo na barko. Ker sva pa že v mestu Goa, ko sva ob enem bogoslovca bila, prijateljsko se ljubila, sva se toliko bolj zveselila, da se zopet vidiva. Peljal me je v svojo hišo in skazoval mi vsaktere postrežbe.

Hišo tam navadno imenujejo palačo, naj pa enkrat za vselej povém, da se pri besedi palača ne smé misliti, kdo vé kaj, temuč je dostikrat revna kočá, v kateri misijonarji prebivajo.

Ker je bil omenjeni misijonar izvoljen za obiskovavca vse provincije, moral je iti v Senno, glavno mesto misijona. V mestih je za ta čas pustil mene kot župnika Kvilimanskega. Za-me je bila to težavna služba, posebno, ker nisem jezikov razumel. Merzlica me je sicer pustila, obiskala me je pa zato druga še hujši — vročinska bolezen, ki me je popolnoma omamila na vsem životu. Tam ni bilo dobiti ne zdravnika, ne zdravit, podvreči sem se moral toraj domačinskemu zdravitstvu... Ker pa le ni bilo boljše, sem si dal puščati in rabil sem čistila. S tem sem se toliko pozdravil, da sem zamogel v god sv. Ignacija maševati. Ravno tisti dan je prišel moj naslednik. Senna je sedež glavarja in generalvikarja v duhovskih zadevah. Dominikani imajo tu sedež in župnijo. Kraj ima terdnjavo, sozidano iz opék, ki so na solncu posušene. Terdnjava je le zato, da zamorce in Kaferce ložej berzdajo. Ti nimajo namreč nobenega kresilnega orožja, jim toraj zamore tudi taka smešnja terdnjava se zoperstaviti.

Bival sem v Senni ko nadzornikov družnik skoraj celo leto; večji del časa pa sem bil bolan. Večkrat sem Boga in svetnike iskreno prosil, naj mi dodeli 15 do 20 dni okrevanja. Nikdar nisem zamudil svojih duhovnih opravil in tudi z merzlico sem šel na leco, ko sem imel postne pridige. (Dalje sledi.)

Svet. Detinstvo.

Nekoliko tega, kako je sv. Detinstvo vravnano.

V bukvicah „Djanje sv. Detinstva“ lanskega leta je po večem že povedano, kako je „sv. Detinstvo“ vravnano; zdaj pa nasledujejo nekatere reči malo bolj natančno.

Po srenjah, kjer je naj manj 144 deležnikov sv. Detinstva, se opravite vsako leto dve sveti maši, in sicer: prva enkrat od Božiča do Svečnice; druga pa v času od 2. nedelje po Veliki noči do konca majnika kateri koli dan. Prva je za žive, druga za umerle deležnike, zlasti za začetnika tega lepega djanja, to je, škofa Karola Janson-a.

K prvi teh dveh maš je treba pomniti, da od Božiča do Svečnice sv. Cerkev posebno časti Jezusovo Detinstvo, to je, Jezuska kakor Dete, in veseli se poklicanja poganov h keršanstvu, zlasti v osmini ss. treh Kraljev.

Močno spodbudno in veselo je za deležnike dalje to, da vsak mesec se dve sveti maši opravite na kakem svetišču, ki je posebej Jezusovemu detinstvu in njegovi mladosti posvečeno, na primér, v Betlehemu, v Nazaretu, v Loreti itd. Ena teh maš je darovana za žive deležnike, druga pa za uboge poganske otročiče, za katerih reševanje je djanje sv. Detinstva vstano. Če toraj evropski domači mali to lepo djanje zvesto opravljajo, je pač res upanje, da pri tolikih milostih in molitvah, ki se na svetih krajih godijo tudi za-nje, bodo taki deležniki veliko ložej tudi sami dobri in bogoljubni. In kaj je dan danes bolj potrebno kakor to? Otročiči, le lepo obmolite vsak dan tisto „češenamarijo“ s pristavkom, kakor je na podobici. Tako pa tudi odrašeni deležniki.

Ne manj tolažljivo je še to-le: Na ravno tistih svetših se vsak mesec opravite dve drugi ss. maši: ena za žive dobrotnike, kateri se v moltev sv. Detinstva posebno priporočé; druga pa za umerle dobrotnike.

Pri vsih ss. mašah in molitvah se naredi še poseben spomin za keršanske matere, da bi dobrotljivi Bog vsim njihovim otročičem dodelil milost, naj bi ne umerli brez sv. kersta, da bi se na prvo sv. Obhajilo dobro pripravili, in potlej v svetih čednostih stanovitni ostali.

Pomisliti je pa dalje to, da na milijone poganskih otročičev se vsled družbe sv. Detinstva kersti, in gotovo naj veči večina jih kmali pomerje, ker so veči del že revni, ko so pobrani ali kakor si bode pridobljeni. In taki, ki tako v nebeško kraljestvo, kakor pravimo, gorki pridejo, pred sedežem Božjim v nezmérni hvaležnosti prosijo za vse, ki so jim k otenju pripomogli. Molijo pa tudi oni, ki so ostali pri življenju, in prav posebno še misijonarji -- za vse deležnike in dobrotnike molijo.

Po naj poslednjih naznanilih je bilo leta 1878 otetih in keršenih 435.021 poganskih otrok, in 94.512 jih je pri življenju ostalo ter se lepo izrežajo v 1675 šolah in premozih družih napravah. Tedaj v enem samem letu so misijonarji rešili in kerstili dvakrat toliko poganskih otrok kot je vsih prebivavcev v Goriški nadškofiji; veliko več kot je vsih v Teržaški, blizo toliko kot je vsih v Lavantinski škofiji, in le za dobrih sto tisuč manj kot je vsih ljudi na Kranjskem. Kolika tedaj dobrota je to djanje sv. Detinstva za človeštvo: blizo pol milijona ubozih ajdovskih otrok je v enem samem letu vsled družbe sv. Detinstva otetih! In kar ostane živih, se izrežajo v 386 ubožnicah, 1675 šolah, 141 delavnicah, 96 pristavah (majerijah) itd.

Iz Ljubljane. (Predstavljanje Kristusovega terpljenja v gornjem Amergavu na Bavarskem. [Dalje.] Jezus pred Anam in Kajfom.) Jezus na Oljski gori, s tim je bila sv. igra ravno o poldne končana; zvezanega in vklejnjenega kakor hudodelnika so vojaki Jezusa peljali pred veliko judovsko sodnijo, in sicer pred duhovsko gospoško, zato ker so hotli Jezusa soditi zavoljo njegovih naukov, o veri soditi je bilo pripušeno pa le duhovnom. Zagrinjalo pade in za vse je bil zdaj kratek prenehljaj do ene ure popoldne. Stopili smo zopet pod prosto nebo, solnce je gorko pripekalo, dan je bil naj lepši. Pričelo se je pred glediškim poslopjem mergolenje ljudi in ropotanje kočij; večina ljudstva je zapustila gledišče ter se po hišah razšla, iskaje kakega požirka za strujeni život. Pod šotori sedele so na tergu v dolgih verstah prodajavke sadja, cvetlic in razne robe, katero so na vse gerlo hvalile. Bavarci cvetlice strastno ljubijo in so jih obilno kupovali. Z g. tovaršem sva šla tudi kosila iskat; pa kako se razveseliva, ko zagledava v gostilnici pri dobri juhi znanega g. prijatelja lo. K. župnika v Št. Ojboltu, kateri naju k mizi kliče. Imel je pri sebi domače klobase, ktere so nam prav dobro dišale; tudi steklenico kranjskega vina je prinesel saboj; pa tega je hranil kot zdravilo na dolgem potovanju. Po kratkem razgovoru se podamo zopet nazaj v glediščno poslopje. Ko je bilo poslopje zopet napolnjeno, šumenje ljudstva potihne, pevski zbor stopa med sviranjem godbe na oder, se v prvo s pesmijo nazaj ozira na Oljsko goro in naznani, da zdaj se prične Zveličarjeva borba na smert, ter poje tako le:

Pričnó se smertne bolečine,
V Getsemani buči vihar;
O grešnik, naj te vendar gine,
Prigodbe ne pozab' nikdar!
Za té se je godilo tó,
Kar v vertu vid'lo je okó;
Za-té zdaj v smert se žalostí,
Na zemljo sklonjen hladno,
Za-té kervavi pot poti.
Ker gleda muko zadnjo!
Pričnó se smertno itd., kakor zgorej.

Zagrinjalo se vzdigne in zagledali smo preroka Miheja, kterege eden izmed hlapcev za uho s pestjo udari, zato ker je kralju Ahabu resnico povedal (3. Kralj. 22, 24). To je bila predpoda Jezusa pred Anam, kterege so tudi s pestjo bili. Pevci razlagajo to predpoda tako-le:

Tenor recit:

Kdor pravo govori,
Udarc v obraz dobi.
Mihej zamolčal ni resnice,
Zató bil vdarjen je na lice.

Duet (tenor in bas):

Kralj, gotovo ti boš padel,
Če se v Ramot boš zakadil:
Balovi ne veruj láži,
In nasprotnika ne dráži!
Pravega preroka glas
Ahabu se ne laská;
Hud lažnik pa tisti čas
Vdari divje ga v obraz.
(Zagrinjalo pade.)

Zbor:

Hvalo si lažnik, binavec
In lizún lahkó dobi;
Toda kdor resnico ljubi,
Studi take vse reči.

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. (Nekaj iz obredov cerkvenih.) Škofijski list št. 12 je prinesel naslednje naredbe:

„Vsled posebnega vprašanja, se čast. škofijska duhovščina zavrača na naslednje, po čemur se je tudi ravnati.

1. Čisto nedvomljivo je, da določila sv. Rimskega odbora za obrede (S. R. C.) o liturgiškem petji pri maši in pri „Divinum Officium“, kakor vse rubrike v „Missalu“ in „Breviarium Romanum“ za Ljubljansko škofijo imajo polno veljavo. Zato naj se v tem smislu izolikujejo izurjeni pevski kori pri farnih cerkvah. Dokler pa se ta cilj, kterege doseči si mora vsak župnik prizadevati, ne more doseči, ni drugač in zamore se toraj terpeti, da dosežauji cerkveni pevci pojejo tudi pesmi v domačem jeziku pri slovesnih ali petih mašah, kakor so o odločenih dnevih po stari navadi, tako tudi pri izpostavljanji sv. Rešnjega Telesa in pri procesijah. Morajo pa take pesmi po besedah in napevih (po tekstu in melodiji) od cerkvene viši gosposke biti poterjene.

2. Obrednik naše škofije (škofijski Ritual) je v Rimu poterjen in vsacega v ljubljanski škofiji veže; oziroma na pevski oddelek pa je vendar slehernemu na voljo dano, rabiti cerkvene koralne bukve, ki jih je Pustet z apostolskim poterjenjem dal na svitlo.

3. Oziroma na dajanje blagoslova s sv. Rešnjim Telesom ne smé noben kurat v svoji duhovnji spreminiti starodavne v škofiji navadne šege, ker to se zamore zgoditi le samo po škofijskem višem pastirji.

4. Kropilo z blagoslovljeno vodo (Aspersio aquae benedictae) naj se opravi vsako nedeljo pred farno mašo, kakor je predpisano v Missalu (in fine Ordo ad faciendam aquam benedictam) in v velikem škofijskem obredniku str. 225 sub 5. Kjer ni vajenih pevcev, naj mašnik, kateri ima opravilo, predpév, psalm Miserere in Oratio samo moli.“

Zdaj je derhal pripeljala Jezusa, ter ga naj poprepeljala pred Ana, kateri je bil prej to leto véliki duhoven, in tast tedanjega vélikega duhovna Kajfa: Ana je pričakoval Jezusa na pomôlju (balkonu) svoje hiše; med tem čakanjem pride s spremstvom Judež k Anu, kateri Judeža pohvali z besedami: „Judež, tvoje ime bo na veke z zlatimi čerkami zapisano ostalo v naših letnih bukvah.“ Pač da, sem si jaz mislil, tvoje ime, nesrečni človek! bo ostalo zapisano, pa preklicavano od celega sveta. Jezusa pripeljata, in Judež zbeži. Ana, zakerknjen grešnik in terd starec, oprasuje zdaj Jezusa očitno na pomolju po njegovih učencih in njegovem nauku. Jezus mu je ves pohleven odgovoril: „Očitno sem govoril in učil; vprašaj tiste, kateri so me slišali.“ Zavolj teh besedi ga eden hlapcev udari na lice, rekoč: „Ali tako odgovarjaš vélikemu duhovnu?“ Jezus mu resno pa dostojno odgovori: „Ako sem hudo govoril, spričaj; ako sem pa prav govoril, kaj me bješ.“ Pod balkonom pa je zdvijano in podkupljeno ljudstvo kričalo, Jezusa tožilo, ter ga celó psovalo in obrekovalo, da je s čarovno močjo Malha ozdravil. Vsi gledavci pa smo bili pri tem pogledu prav močno užaljeni; stermeli smo, ko smo vidili za uho udariti Zveličarja. Mislil sem, pač bi morali farizeji že iz te neizrečeno velike krotkosti spoznati, da je Jezus več kot človek, da je Bog, kakor je sam tolikrat pričal. O kako mil, ljubeznjiv, usmiljen in presunljiv je bil Jezusov pogled doli na zapeljano množico!

Ana je poslal Jezusa zvezanega k Kajfu, kjer so bili že zbrani pismarji in starašini ljudstva. Peter in Janez pa prideta pred Anovo hišo in išeta Kristusa Gospoda.

Zagrinjalo pade. Kmalo se zopet vzdigne in zagledali smo Nabota, klečečega na zemlji, obdanega od velike množice ljudstva, katero ravno hoče nedolžnega Nabota kamnovati. To je bila pa predpodoba Jezusa, kterege hudobno ljudstvo po krivem toži, da bi ga k smerti obsodili. Pevci spevaje razkladajo to predpodobo tako-le:

Bas-recit:

Kakó mi serce kervoví!
Presvétí pred sobbó stojí.
On mora grešnikov zdaj dolg nositi,
Izdán, psován, tepen in zvezan biti.
Kdo zderžal bi se tu solzenja?
Od Ana h Kajfu že ga vlečejo nemilo,
Oh, kaj se tam bo vse godilo!
V podobi tú poglejte novo to terpljenje!

Zagrinjalo se dvigne in vidi se predpodoba; pevci pa pojejo:

Zbor:

Naj umerje Nabot, vmerje le!
On klel Bogá in kralja je.
Potrébi ga, ti Izrael!
Takó kričé hudi jeziki; —
Najela je jih Jezabel,
Da krivo pričajo lažniki.

Tenor-arija:

Ah, Nabota nedolžnega
Zdaj bodo umorili,
Vinograd bodo kralju pa
Goljufi prisodili!

Bas-arija:

Tud' Jezus zdaj je pred sobbó;
Sovraštvo toži in slepija;
Še v smert Ga obsodila bo
Človeška hudobija!

Zbor:

Mogočni vedite svetá:
Naj blagor ljudstva obveljá!
Sodnika se v nebesih spomnite,
Kadár na zemlji sodite.
Pri njem je človek vsak enak,
Visók, bogát al siromak,
Če plemenit je, al prostak:
Sojen bo pravično vsak.

Druga predpodoba, oziraje se na Kristusa kot „Ekce-Homo“ je kazala pobožnega Joba obdanega s turovi, ki zapuščen od svojih prijateljev in zaničevan celó od svoje lastne žene na samotnem kraju leži. Ginjaivo je bilo viditi to predpodobo, in še bolj se nam je milo storilo, ko so pevci sledečo pesem silno milo prepevali in to predpodobo tako-le razkladati:

Bas-arija:

Glej, kajšen človek, — rane same!
O groza — stresa do kostí:
Po licih černe proge, jame,
Za udom ud mu kervoví!

O kajšen človek, Job je ubogi!
Al suho ktero je okó?
Še žena psuje ga v nadlogi,
Ga znanci zasmehujejo!

(Zagrinjalo pade.)

Zbor:

Oh kajšen človek!
Ga ceni mar kedó človeka?
Od nóg pa vse do témena
Na njem ni nič več zdravega!
Oh kajšen človek!
Z oči solzá naj lije réka:
Oh Jezus je ljudém zasméh,
Neznán ves, — to je storil gréh!

Oh kajšen človek!
Kam šlo obličje je nebeško?
Oh Jezus — Jezus, Božji Sin,
Zdaj mož si strašnih bolečin!
Oh kajšen človek!

Jezus je stal pred Kajfom, polno krivih prič je bilo krog njega, da bodo krivo pričale zoper njega. Toda njih pričevanje se ni vjemalo. Zdaj véliki duhoven vstane in reče Jezusu: „Ali nič ne odgovoriš na to, kar ti pričujejo zoper tebe?“ Jezus je pa molčal. Zopet zagermi véliki duhoven, rekoč: zarotim te pri živem Bogu, da nam povej, ali si ti Kristus, Sin Božji? Na to mu Jezus silno slovesno in resnobno reče: „Sem! Povém vam pa, posihmal bote vidili Sinú človekovega sedeti na desnici moči Božje in priti v oblakih neba.“ Tedaj véliki duhoven oblačila razterga in pravi: „Kaj potrebujemo še prič? Sami ste slišali, da je Boga preklinjal; kaj se vam zdi?“ In vsi zavpijejo: „Smerti je vreden!“ — Viditi je prav očitno bilo, da sama novošljivost je iz njih govorila. Slepa zavidnost: Če ga pustimo, bo vse vanj verovalo, ker toliko čudežev dela, mi pa pridemo ob vso veljavo pri ljudstvu, — tako so govorili med saboj. — Kdo bo štel vse grehe, kateri izvirajo iz nevošljivosti! O kako Bogu ljubo bi bilo življenje mnogih kristjanov, ko bi ne bilo nevošljivcev! Ta greh jim pa čisto nič ne koristi, marveč le škoduje na duši in na telesu. — Veljaki in sodnji hlapci so Jezusu čez noč hudega delali, kar so mogli. Nekteri so mu v obraz pljuvali, drugi mu oči zakrivali in ga v obraz bili, ter ga vpraševali, rekoč: „Prerokuj nam, Kristus, kdo te je udaril?“ in še več hudega so ž njim

počenjali. Peter je bil tudi prišel na dvorišče, da bi videl, kako se bo z Jezusom izteklo. Tedaj pride vrtarica, ugleda Petra in reče: „Tudi ti si bil z Jezusom Nazarenčanom“: Peter se je ustrašil in je pred vsemi tajil, rekoč: „Jaz ne; ga še ne poznam.“ In petelin prvič zapoje. Kmalo potem hlapec na Petra kazaje reče: „Tudi ta je eden izmed učencev.“ Peter je zopet tajil in prisegal: „ne poznam tega človeka“. Čez nekoliko časa pridejo drugi, in pravijo: „Resnično, tudi ti si Galilejec, tvoj jezik te razodeva!“ Peter pa je začel zopet se rotiti, da ga ne pozná. In pri ti priči petelin v drugič zapoje. Jezus pa se je ozrl in Petra pogledal. Ta pogled Petra presune, in spomnil se je Gospodovega prerokovanja: „Še to noč, preden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil. Ves skesan je šel Peter iz dvorišča, in se je britko jokal. Kmalo potem se je véliki zbor še enkrat snidel, in vnovič izrekel smertno sodbo nad Jezusom. Ko je to slišal Judež, kterega smo večkrat vsega obupanega na odru vidili, se je kesal svojega grozovitega djanja.

(Dalje sledi.)

Iz Loma. (O 14 Pomočnikih v sili.) Vprašanje in prošnja imam, če bi ne bilo Vam prenadležno. „Danica“ je prinašala življenje štirinajsterih „Pomočnikov v sili“; ali bi se moglo zgoditi, da bi se dale bukve tiskati ter bi se dobivalo „življenje štirinajsterih Pomočnikov“ v bukvicah? Mene ljudje nagovarjajo, naj bi to zvedel. Trideset bukvic kupim jaz, ali pa še več. Pri nas imamo v cerkvi v stranski kapeli oltar sv. Antona, v gornjem delu oltarja pa podobo križanega Kristusa, in okoli podobe iz lesa izrezane štirinajstere Pomočnike. Ta kapela, kakor spričuje na strani vzdana kamenitna tabla po nekem škofijskem pooblastencu g. Sigismundu blagoslovljena 5. rožn. 1730, ima prvo nedeljo po sv. Antonu Padovanu popolnoma odpustke.

Naši spredniki, kakor so stari pripovedovali, so bili od grajšine silno preobleženi s tlako in drugimi nadlogami; pa s terdnim zaupanjem, da bo Bog na prošnjo štirinajsterih Pomočnikov stisko polajšal, so obljubili zidati kapelo tem svetnikom v čast. Ali preden je bila ta stranska kapela dodelana, je tudi pri grajšini več kot tri četertine tega težkega jarma bilo odveztega.

Še zdaj imajo ljudje veliko zaupanje do teh svetih Pomočnikov; ne le pri nas, tudi od drugod se njim hodijo priporočat. Celó iz Aleksandrije neka gospa ima veliko zaupanje do njih; spričuje to, ko njim večkrat kako darilo pošlje in pravi, da je bila na njih prošnjo smertne nevarnosti rešena.

Častiti gosp. Andrej Skopec, ko so bili že namenjeni v Ameriko, so dobili tudi litanije od štirinajsterih Pomočnikov, pa so bile nemške; radi bi jih bili na slovensko prepisali, pa niso imeli toliko časa. Obljubili so, da jih bodo prepisane nazaj poslali, pa so blezo pozabili. (Opom. Litanije se lahko dobé. Vr.) Prosim, če bo iz tega kaj, naj bi po „Danici“ naznanili.

Pristavek. Lepo in spodbudno življenje „štirinajsterih Pomočnikov v sili“, izdelano po prečast. gosp. stolnem dekanu J. Volc-u v „Danici“, bi se utegnilo ponatisniti le, ko bi se oglasilo toliko naročnikov, da bi se stroški izplačali, n. pr. kacic 5–800. Želeti pa je res, da bi tudi Slovenci imeli to lepo delo v posebnih bukvah za rabo našega naroda. Vr.

Razgled po svetu.

Rimsko. 1. pros. se je pričó sv. Očeta obravnavalo o čudežih in junaških delih zvel. Jan. Kerstnika

iz reda sv. Trojice, in častitljivega Frančiška Camaho iz reda usmiljenih bratov. Le-tá je 39 lét bolnikom stregel, uni pa vse, tudi svoje lastno življenje postavil in zastavil za reševanje sužnjih. Sv. Oče so o tej priliki imeli izversten govor o imenitnih zaslugah redovnikov.

Našli so, kar so iskali. Več lét so rogovilili po raznih mestih „tagblatti“, liberalni listi pod raznimi imeni in v različnih jezikih, ki so jim bile vedne psovke v peresih, ali po kazališih na jeziku: „ultramontan“, „klerikal“, „klečeplaz“ in polno družih psvok. Zdaj pa, kakor eden dunajskih listov pojasnuje, je svet nep evidoma spoznal in pričel javkati in tarnati (antisemitiško gibanje), ker vidi, da ga ima judovstvo v železnih klešah. Vse mu je bilo odveč, kar koli vera zahteva, vse mu je bilo sužnjost: zato ga je Bog zapustil in prišel je svet res v sužnjost, ker ni bil zadovoljen v materni hiši. In kjer so hinavci naj huje ropotali zoper Cerkev, tam naj bolj čutijo, kam so prišli, n. pr. v Berlinu. Kmet bi rekel: „Šika se ti, če nečeš biti v hiši, pa bodi v kurniku!“

Francosko. Hvalo Gambettove republike je že pred nekaj časom poznarnjal eden rudečkarških listov, ki pravi: „Preži se na nas, zalezujejo nas, špionirajo za nami. So ljudje, ki nam roko podajo, da bi nam naše pisma ukradli, ki naše besede zapisujejo, da bi nas ovadili. En zdihljaj, sméhljaj, kerpa popirja, ki ti odleti, je zadosti, da se iz tega tožba naredí. Tako imajo človeka v roki in žugajo: „Bodi naš, ali pa si zgubljen! Prodaj nam svojo vest, ali pa ti ugrabimo poštenje!“ — Lepi psevdoliberalni poštenjaki!?

Amerikanske državne šole so se skazale, da niso za nič. Sloveči anglo-amerikanski časniki jih do kože šibajo, in katoliški škofje, ki so spoznali, da v teh brezvérskih šolah so velike nevarnosti za vero in keršansko čednost, že veliko lét po svojih škofijah napravljajo katoliške srenjske šole. Za škofi spoznavajo resnico tudi liberalni listi, kakor „New York Sun“ in „Times“ in pravijo: „Državne šole so nam zgojile spačen in zgubljen rod.“ Posebno tožijo še čez državne dekliske šole. „Times“ pravijo med drugim, da to učilo jih dela svoje glavne in prederzne in dáje jim mero povešnih znanj, ki so v djanskih nasledkih slabši kakor čista nevednost. Gospodinjje, ki imajo davno skušnjo, se rajši ubijajo s priprostimi deklinami, ki znajo komaj brati in ne pisati, kakor da bi morale prenašati ničvredne šege deklin iz očitnih šol. Te šolske dekleti so nevédne, razmišljene, termaste, domišljive in se nikakor ne dajo navaditi na red dobrega in spodobnega gospodinjstva. O dolžnostni zvestobi, ljubezni do dela, želje dobro se dela naučiti, od tistega spoštljivega obnašanja, ki si spoštovanje pridobi, ne vedó čisto nič. Edina raba, ki jo zveršujejo iz svoje šolske olike, je branje neumnih romanov... Dečki iz očitnih šol po večem številu vedó malo spodobnosti, so malo resni za delo, in sploh so v spolnovanji dolžnosti in v zvestobi, v nravnih načelih, in še celó v obnašanji na nižji stopinji, kakor pa dečki, ki znajo le samo brati in pisati, zraven tega se pa Boga bojé in očeta in mater spoštujejo. Očitne (državne) šole kratko in malo nravnosti (čednosti) svojih gojencev ne zboljšujejo, marveč je velik del domačinskih hudo delnikov bilo ravno v njih zrejenih. Štiri milijone dolarjev se leto na leto v novem Yorku potrosi za šolski zistem, kateri mlade ljudi za djanske dolžnosti življenja páči.“

Vedi čitatelj, da do te skušnje niso prišli samo katoliški škofje in duhovni, ampak tudi liberalni listi.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

16. pros. Druga nedelja po razglašenji. Presveto Ime Jezus. — 17. S. Anton puš. — 18. S. Priska. — 19. S. Kanut. — 20. S. Boštjan. — 21. S. Neža. — 22. S. Vincencij.

Zahvale:

Št. 1. Čast, hvala in zahvala presvetima Sercema Jezusa in Marije, za veliko milost, ki sem jo prejela. Huda bolezen me je bila napadla, vkljub dveh zdravnikov in zdravil je bila bolezen vedno huji. Obernem se prav zaupljivo do presv. Serca Jezusa in Marije in obljubim več pobožnost in daril opraviti nima v čast; in rečem: spoznala sem očitno pomoč. Potem pa napade moža ravno taka bolezen; strah in skerb velika, če ga smert zgrabi in pusti 6 nepreskerbljenih otrok. Jaz še bolj zaupljivo kličem presv. Serce Jezusovo in Marije na pomoč, in očitno spoznam pomoč in tudi očitno zahvalo naznanim.

V Ljubljani, 4. pros. 1881.

M. St.

Št. 2. Bila sem tako hudo zbolela, da 7 tednov nisem šla s postelje; obernila sem se potem s preserčnim zaupanjem k Naši ljubi Gospej presv. Serca, da Ona mi bo gotovo sprosila pomoč. In res, precej ko sem začela 9dnevno moliti, mi je bilo boljše. Toraj bodi N. lj. Gospej izrečena očitna zahvala za zdravje, ki sem ga prejela.

Iz št. Vida.

M. Č.

Št. 3. Hvala večnemu Bogu, presv. Sercu Jezusovemu in ljubi Gospej presv. Serca Jezusovega, da sem bil lanskega leta iz smertne nevarnosti čudežno rešen, tudi drugih telesnih in dušnih stisk sem oprosteno. Priložim temu naznanilo prošnjo za daljno pomoč. Priporočujem pa vso duhovnijo in sosebno eno sorto grešnikov v molitev, da bi se spokorili.

F. V.

V molitev priporočeni:

Hudo zbolela oseba prosi vse družnike, posebno duhovne, molitve, da bi zopet zadobila zdravje — Duhoven v sosebni potrebi se Jezusovemu in Marijinemu Sercu priporoča za razsvitljenje. Neki gospod v notranjih boleznih prav živo priporočen. — Na roki hudo bolna in za kerčem terpeča oseba. Usliš. se razgl. — Zmešan mož je prav živo priporočen za zboljšanje. — Pomoč v nadležni lišajni bolezni. Uslišanje se naznani. — Igrji silo hudo vdan človek, da bi se poboljšal. — Ukozen pijanec, da bi ga milostni Bog zavernil na pot pokore. — Vestne priteznosti. — Mati skerbno priporoča svoje otroke v molitev, da bi jim Marija sprosila veselje in ljubezen do molitve in dela, stud do greha in nepoštenega življenja. — Oseba za odvernjenje in konec pehujšanja, in za srečen izid pri volitvi stanú posebno priporočena. — Uslišanje v neki dušni zadevi, če je volja Božja; z obljubo devetdnevne v zahvalo, ako bo prošnja uslišana. — Oseba v neki nevarni dušni bolezni. Zahvala se razglasi, ako bo uslišana. — Prošnja v dolgem dušnem terpljenji. Zahv. se nazn. — Dva terdovratna grešnika. — Nekteri, ki so šli na tuje. — Dve na duši in na telesu pomoči potrebni osebi. — Bolan mladeneč.

Zlate zerna za vsaki dan mesca.

17. dan pros. Ne odpri svojega serca vsakemu človeku, ampak le modremu in bogaboječemu.

18. Kakor se živali ločijo v pitome in deréce, tako — bi djal, tudi ljudje: čisto stekle nature so, kateri človeka še na poti, na ulicah pri miru ne pusté. Menda nisi tudi ti izmed tacih?

19. Gorjé mu, kdor od Previdnosti pošiljani križ sovraži ali teptá; našel bo tako težke križe, da ga bojo na tla poderli.

20. Žalostna skušnja je, da ljubezen do Boga in do molitve se v enaki méri manjša, v kakoršni veselje do plesa raste. (S. Hieronim.)

21. Samotnost — nebeške vrata. (Napis na nekem samostanu.) Ženska, ki se rada med moškimi družinami potika, je kakor cunjá, ki je malo vredna (n. pr. na plesu, na ledu, pri veselicah).

22. Na minute življenja skerbno pazi, kakor na zlate zerna, da se ti brez koristi ne zgubé. (Posvečuj jih že saj z dobrim namenom: „Vse Bogú na čast!“)

23. Ako namérjaš koga zaničevati, spomni se na vrednost, katero je dobil s smertjo Kristusovo.

Sporočilo. Naj udom molitvene družbe Naše ljube Gospé dojde veselo naznanilo, da se je število Marijnih otrok leta 1880 prav zdatno pomnožilo. Mesca novembra je bilo vpisanih 444, in mesca decembra 666 novih udov v bratovsko knjigo. Naša podružnica šteje tedaj ob koncu leta 1880 že 94.429 udov, kateri se vne-majo v goreči ljubezni do Jezusa in Marije, da bi jih ljubezen do sveta ne oslepila. K Jezusa resnično ljubi, bo gotovo ljubil tudi Marijo, in se rad v to pre-lepo pa prav lahko bratovščino dal zapisati, ker ni treba družega storiti, kakor da se v bratovščino zapiše po imenu in priimku in pa da zjutraj in zvečer opravi kratki klic: „Naša ljuba Gospá presv. Serca, prosi za nas Boga“ (100 dni odpustkov). Vsi katoliški kristjani vsake starosti zamérjajo biti udje. Vpisati smé kdo tudi osebe, katerih spreobrnjenja želi; to je že velikokrat pomagalo; za priporočene naj se tudi dvakratni pozdrav na dan opravi. Zapisati sméš tudi že umerle, ki se vde-ležujejo bratovskih molitev in dobrih del, ako naše pomoči še potrebujejo, če tudi prav za prav nje niso. Kdor ima več udov že nabranih, naj zapisnik pošlje v Ljubljano podpisnemu, ali pa vredništvu „Zgodnje Da-nice“. Kteri ste že zapisani v to bratovščino, bodite hval-ležni, ker ste pod posebno brambo Naše ljube Gospé, in kolikorkrat molíte kratko molitvic: „Naša ljuba Gospá presv. Serca, za nas Boga prosi!“ odtergate za Marijo svojo ljubo Mater eno cvetico in jo denete v njen venec; ona bo pa tudi vam izprosila nebeški venec. Kteri pa še niste pristopili, ne mudite se, ne odlagajte pristopiti k novemu studencu preobilnih milosti, ki so vam na ponudbo. Naj tedaj vsak po eni ali drugi poti pripomore k razširjanju te časti čisto primérne bratov-šine, naj poživlja ljubezen do Naše ljube Gospé, raz-širja število njenih udov tako, da bomo že skoraj mogli reči: Naša podružnica šteje 100.000 udov, in da se vresničijo besede rajčega papeža Pija IX. ki so leta 1869 rekli: „Oh, kako dobra je Naša ljuba Gospá presv. Serca!“

Jak. Dolenc.

Listek za razročerosti.

Iz Ljubljane. (Stan prebivalstva) L. 1880 je bilo v Ljubljani v stolni fari rojenih 45 (lani 51), — umerlo jih je 64 (lani 61), — poročenih 27 parov (l. 23). — Pri sv. Jakopu rojenih 179 (lani 165), — umerlo 129 (l. 178), — poročenih 49 parov (l. 55). — V frančiškani-

ski fari rojenih 230 (l. 197), — umerlo 183 (l. 174). — poročenih 58 parov (l. 77). — Pri sv. Petru rojenih 313 (l. 273), — umerlo 308 (l. 294), — poročenih 73 parov (l. 62). — V Ternovski fari rojenih 91 (l. 71), — umerlo 70 (l. 68), — poročenih 20 parov (l. 20). — V deželni bolnišnici jih je umerlo 432 (l. 465). — Tedaj je bilo v Ljubljani skupno rojenih 876 (l. 757), umerlo jih je 1186 (l. 1240), poročenih 227 (lani 217) parov.

Preštév ali „budget“ za dijaško kuhinjo. (Konec.) Bolj poseben „ekspozé“. Oziroma na domačijo mladenčev imamo 20 Kranjcev iz vsih treh delov dežele, in 3 Štajarce. (Sosedje, ad notam!) Oziroma na šole je 11 gimnazijalcev (od 1. do 5. razreda vštévno); 7 njih iz začetnih razredov; 3 iz orgljarske šole; 1 iz preparandije; 1 iz živinozdravilske učilnice. Nekteri dobivajo živež opoldan, nekteri zvečer, drugi obakrat, eni tudi le nekatere dni na teden — po okolišinah in potrebah. Večina jih hodi k Bergantu pri sv. Jakopu; le nekaj malo na staro strelišče v ljudsko kuhinjo.

Začela se je ta reč tako, da so nekteri dobri gospodje voljo razodeli, da bi na mesec nekoliko dajali, ako se kaj vpravda, da bi zaradi pomanjkanja živeža ne bilo treba komu šole zapustiti. In bili so mož beseda. Da se je pa zamoglo večemu številu mladenčev pomagati, so vzrok posebno tudi marsikteri prav blagi gospodje po deželi, ki so blagodušno pomagali, kakor kaže „Danica“, in nekaj blagih desnic, ki za nje ne vé levica. Pomoč se bo dotlej delila, dokler bodo hotli dobrotniki; gotovo vsi bi radi, da se ta lahki način pomagati ohrani ne le do konca leta, ampak tudi še zanaprej, za prihodnje leto itd. Bog daj!

Mladenči nimajo samo naročeno, da naj vsak dan vsaj nekaj malega molijo za dobrotnike, temuč tudi bolj zmogni manj dušno obdarovanim že zdaj po nekoliko pomagajo, da bi ložej z nauki izhajali, kar je za oboje prav. Bog daj vsim dobrotnikom prav veselo novo leto in obilnega blagoslova, da bi mogli še zanaprej potrebnim šolskim mladenčem usmiljenje skazovati.

Svitoslav.

Dogodbe med „bödžetovanjem“: Eden mladenčev je avanziral in toraj pri nas „resigniral“. Dva sta nam na novo obljubjena. Finančne okoliščine se tako vgodno razvijajo, da namerjamo saj ob nedeljah in praznikih verlim šolcem priboljšati s tem, da bodo dobivali tudi kruha.

Iz ministerstva za notranje zadeve dijaške kuhinje.

Večerni govori o sredah v katoliški družbi se na daljnjejo. Zadnje sredo je govoril gosp. špiritual J. Flis o vzrokih napadanja na sv. vero in Cerkev od strani nevednih ali pa v sercu spačenih ljudi; poprej trikrat pa gosp. J. Jerič o svojem popotovanju v gornji Amergav in po raznih nemških mestih. Čversti govori in mične obravnave so vredne, da naj bi bilo prav obilno poslušavcev.

Božičnici gg. rokodelskih pomočnikov novega leta in rokodelskih fantov ss. treh Kraljev večer ste obilnemu pričujočemu občinstvu napravile veliko veselja, pa tudi dosti osoljenih resnic in lepih naukov je bilo vsnovanih v veselici. Čast in poštenje takim družbam!

Pri tomboli katoliške družbe poslednje nedelje je bilo vse napolnjeno. Izverstno govoril je gosp. katehet A. Keržič. Govor prih.

† **V Novem mestu** je umrl preč. kanonik Anton Mlakar, rojen na Berdu 15. prosinca 1806, posvečen 1831. R. I. P.

† **V Samoboru** je umrl č. P. Adalbert Potokar, rojen v Mokronogu 1846, posvečen 1870. R. I. P.

V Černomlji razsajajo hude kozé, ne samo navadne, ampak tudi černe. En sam dan je bilo 7 obhajanih in 4 pokopani.

Iz Banjaluke v Bosni imamo veselo naznanilo, da vsled darov, posebno tudi lepe moštranice iz Kranjskega, je bila ondi v frančiškanski cerkvi božične praznike veliko lepši in slovesniši služba Božja. Obilniše sporočilo se nam je danes zaverlo.

Iz Suec-a, 31. grudna 1880. Danes odrinemo proti Hartum-u, 16 ljudi, med njimi škof Komboni; mašniki: č. g. Jernej Roller, od l. 1869 v misijonu, od l. 1872 vodja misijonskega vstava v Kairi; č. g. Jož. Ohrwalder iz Lane, Trienške škofije; č. g. Pavel Rossignoli iz Rima, in moja nezatna osebnost. Dalje 6 redovnic iz misijonskega vstava v Veroni; pa 5 svetnih misijonskih deležnikov. Kmali bom več pisal, česar iz Kaire nikakor nisem mogel; nemara iz Suakin-a. Ora pro nobis! (Priporočilo v molitev.) *Dichtl*, misijonar.

Pozdravljam Te, predragi...!

Daniel, škof l. r.

Te verstice so dospete do vrednika na francosko-arabski listnici 10. t. m. iz obilne dalje, od Rudečega morja, od koder se je nova odprava misijonarjev odpehjala proti Hartum-u, tedaj nova vojska zoper kraljestvo satanovo v srednji Afriki. Bog jim daj obilnega blagoslova!

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. J. Žan gre za duh. pom. v Rovte. — V nedeljo zjutraj ob dveh je v ljubljanski bolnišnici (kamor se je bil prišel zdraviti) umrl č. g. Venc. Peharec, župnik v Sori. R. I. P.

V Kerški škofiji je preč. g. Peter Funder, kanonik in vodja škofijske pisarne, od stolnega kapitela izvoljen za kapitelskega vikarja.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Po č. g. Žigu Bohincu 10 gl. (v drugič). — Nekaj gg. deležnikov 7 gl. — Č. g. Fr. Mekinec 2 gl. — Po č. g. zakristanu Jak. Dolencu 5 gl. — Č. g. Prim. P. 5 gl. — M. Vandrovce 2 gl. — Neimenovana dobrotnica 5⁰ kr.

Za Zagreb: Iz št. Vida pri Zat. po č. g. župniku 15 gold. — Č. g. Prim. Peterlin 3 gl.

Za sv. Ojčka: Preč. gosp. kan. in sem. vodja dr. Andr. Čebašek 10 gl. k obletnici, s prošnjo sv. blagoslova za se in sebi izročene.

Za sirotišnico v Banjaluki: Železniška šolska mladina 1 gl. 30 kr.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: Č. g. Ant. Kerčon 1 gl. za tab. — Dve dobrotnici 1 gl. — Preč. g. Jan. Hašnik 2 gl. — Č. g. P. Peterlin 1 gl. — Iz Selic 1 gl. za tab.

Za misijone oo. Trapistov med Kafri: Preč. g. kan. in sem. vodja dr. A. Čebašek 5 gl. — Marija Brišar 1 gl. — Neimenovana 1 gl. — Iz št. Vida pri Zat. po č. g. župn. 15 gl.

Za afrikanski misijon: Iz št. Ruperta 5 gold. — Kat. Potočnik 1 gl.

Za Ratisbona v Jeruzalemu: Duhoven neim. 2 cesekina.

Za Božji grob v Jeruzalemu: Neka družba 20 gl. *Za sv. Detinstvo:* Iz št. Ruperta 1 gl. — M. Prosenec 2 gl. — Č. g. Peter Ogrin 2 gl. 34 kr.

Za zamurske otroke: Neka družba 20 gl.

Za stradajoče v Kini: Neimenovan duhoven 30 gl.